

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 125 (2012)

Vereinsnachrichten: Societad Retorumantscha : Rapport annual per igl onn 2011

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 17.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Societad Retorumantscha Rapport annual per igl onn 2011

Tgi ch'arriva avon l'entrada digl Institut dal DRG vegn beneventaus dad ina finiastra d'orientaziun e da beinvegni ch'ei envidonta ed informativa. Ed era quels ch'ei fruntai sin il portal electronic dil DRG han saviu constatar ch'ei ha dau novaziuns. La pagina ei vegnida refatga, ella ei plascheivla – e naturalmein era informativa. Era davart la SRR san ins s'orientar sin quella pagina, tgei intents ed incumbensas ch'ella ha, tgei projects ch'ei sin via e tgi che stat davos quella.

Igl onn giubilar ch'ha precediu igl onn da rapport ha purtau gronda preschientscha ella publicitad. Suentar in onn che la presentaziun anoviars ei stada dominonta er'ei stau previu da seconcentrar igl onn 2011 sin las incumbensas internas. Las incumbensas centralas ein dadas: Edir e publicar il DRG en in ritmus stabiliu, promover e cunzun documentar la cultura romontscha, prender part dil discuers romontsch e, ton sco pusseivel, contribuir sco societad surregiunala alla convivenza interregiunala.

Las finamiras dadas sa la SRR contonscher grazia al sustegn dalla Confederaziun che stat davos l'ediziun dil quart vocabulari naziunal. La ASSMS (SAGW) conceda il credit fundamental per las activitads digl institut e sustegn nus en ina moda e maniera decidenta. Era cul Cantun havein nus ina cunvegna da prestaziun che reglescha tgei che nies institut ha da furnir e prestar per saver retrer las contribuziuns che vegnan concedidas annualmein. Igl ei legreivel d'astgar constatar che la beinvuglientscha dil Cantun ei era avon maun; quei semuossa cunzun el fatg che la partiziun departamentala per la promoziun dalla cultura examinescha en moda aviarta nossas damondas da susteniment per quels divers projects che nus stuein financiar ordeifer il preventiv ordinari digl Institut dal DRG. In bien exempel per quei sustegn dad omiduas varts ei il project «Digitales Wörtermuseum» ch'ei enamiez siu process e che vegn a possibilitar ina redaziun sin basa digitala ed a gidar a sliigar il problem co ins sa segirar tut quellus numerusas datas che fuorman la basa per la publicaziun da nies material e per la documentaziun a liunga vesta.

Las activitads digl onn 2011

La suprastonza

Sco usitau ei la suprastonza serimnada duas gadas. La primavera (23 da mars) han ins priu enconuschientscha dil quen 2010 e dil preventiv per igl

onn 2012 ed ha approbau quels per mauns dalla radunonza generala. Lezza ha giu liug uonn ils 10 da zercladur ella Casa romontscha a Cuera ed ei stada dedicada al register electronic dallas Annalas. Duri Denoth ha explicau quel ed ha demonstraun tgei pusseivladads ch'interessents ed interessentas han per obtener las informaziuns maximalas ord il register. En quei mument che las Annalas ein digitalisadas, quei ch'ei semussau durant igl onn da rapport sco realisabel, san lezs buca mo obtener las informaziuns davart artechels ed autur/a/s, mobein era recuorer als artechels sezs. Aschi lunsch eis ei aunc buc, mo ditg cuoza ei buca pli tochen tier quei termin.

Ella secunda sesida dalla suprastonza, ils 25 da november 2011, ha lezza discutau davart differents projects ch'ein sin via. Denter auter ha ella se-schau orientar davart la digitalisaziun dalla lavur da redacziun che vegn introducida successivamein cun support professiunal e cun susteniment dalla ASSMS. La fasa II ha saviu vegnir realisada sco previu, mo il project vegn ad accumpagnar nus aunc ulteriurs onns.

Igl actuar Peider A. Parli ha giu il giavisch da seretret dalla suprastonza. In cordial engraziament per sia lavur sco protocollist e sco commember engaschau dalla suprastonza. Sco successura ha la suprastonza astgau eleger dunna Uorschla Natalia Caprez Brühlhart. Igl ei legreivel che la suprastonza vegn rinforzada cun igl element feminin e cun la schientscha ladina; domisdus aspects ein d'impurtonza per la cumposiziun d'ina societad che vul integrar tons aspects impurtonts sco pusseivel ella discussiun. Ultra da quei ei la cumposiziun nova dalla Cumissiun filologica vegnida approbada dalla suprastonza.

Institut e redacziun

Da present lavuran 11 persunas en piazza permanenta egl Institut dal DRG. Leutier vegnan biaras uras da lavur che vegnan prestadas da forzas auxiliaras, per regla studentas e students. In resultat veseivel ein ils dus fascichels dubels (Maria – massa II) ch'ein cumpari durant igl onn ed occupeschan las paginas 257–512 dil tom 13.

Il post da documentaziun, occupaus da duas collaboraturas en piazza parziala, ei incaricaus da preparar il material per la redacziun, mo elavurescha era las vastas collecziuns da fotografias e datotecas en vesta a publicaziuns specificas. Aschia han Nadia Caduff Anrig e Violanta Spinaz luvrau vid il material davart nums locals dil cantun Grischun e dalla regiun cunfinontas.

Adina novas scopertas san ins far cun las biaras fotografias ch'ei magasinadas egl institut; ei vegn investiu biaras uras da lavur per far accessiblas quellas, ed ordlunder sedat ei adina puspei la pusseivladad da far publicaziuns per in publicum pli vast ni da metter a disposiziun fotografias tenor intents specifics ad interessents. Grazia alla lavur dallas documentalistas ei igl institut daventaus in post da consultaziun per numerusas persunas ed organisaziuns.

Publicaziuns

Sper il DRG s'audan las Annalas tier las publicaziuns «obligatoricas» digl onn. Las Annalas 124 ch'ei cumparidas il settember han in volumen da 440 paginas e cuntegnan differentas contribuziuns da character scientific e popular-scientific, ed en quei organ ein era ils rapposts detagliai davart las activitadas dalla SRR e digl Institut dal DRG integrai.

Havevan nus previu che l'activitad digl onn seconcentreschi plitost sin la lavur interna ed ils pensums stabili, duront igl onn eis ei semussau che las autras activitads, talas cun orientaziun plitost externa, han survegniu ina gronda muntada. Forsa era en consequenza dalla preschientscha duront igl onn da giubileum, ein ils survetschs digl institut daventai pli enconuschents e tschercai. Ella retscha Romanica Rætica ein dus toms cumpari. Il tom 19 ei dedicaus all'ovra dad Andri Peer, il tom 20 cuntegn plaids e scartiras da Jon Pult ch'ei vegnidas edidas per il centenari da sia mort. Era la retscha da «Cudeschs digitals» ei vegnida cuntinuada («Fibla Romontscha», 1921), ed igl «Archiv da fotografias» ei vegnius accessibels alla publicitad cun la DVD «Da Tschlin a Tschamut», fotografias historicas ord vischnauncas romontschas dil Grischun. Gest quella publicaziun documentescha l'impurtonza dalla collaboraziun denter differentas instituziuns. Cumpigliai ein en quei cass La Quotidiana ed il Radio Rumantsch.

In pass impurtont ei era la realisaziun da registers electronics staus. Suentter che las Annalas ein vegnidas aviartas cun in tal register la fin digl onn 2010 ei quel vegnius optimaus l'entschatta digl onn 2011. Tenor il medem sistem ei era il register per las Fontaunas da dretg romontschas (cump. 2007) vegnius construius, ed aschia ein quellas era accessiblas en moda electronica da mintga computer anora. Cun tals registers vegnan ils documents da valeta culturhistorica pli damaneivel dils applicaders, quei ch'ins ha desiderau onns alla liunga e ch'ei daventau pusseivel grazia alla tecnica nova.

Exposiziuns, lavur publica

In effort special han era las duas exposiziuns ella Biblioteca cantunala muntau. L'emprema ha dau in'investa ella rimnada dil lungatg romontsch ed els scazis ord il DRG («Poz felti pulagias!»). Gia igl atun ei ina secunda exposiziun cul tema «Canzuns ord il relasch Maissen» vegnida fatga, quei en collaboraziun cun igl Institut per la perscrutaziun dalla cultura grischuna. Ins ha giavischau da far quella lu, perquei che la Fonoteca Naziunala Svizra ha vuliu presentar la staziun auditiva ch'era vegnida installada en connex cun las lavurs vid la collecziun Maissen. Ch'igl Institut dal DRG ha saviu far duas exposiziuns duront igl onn current documentescha igl interess e la beinvuglientscha dalla Biblioteca cantunala ed ei legreviel. Semegliontas exposiziuns vegnan segir a suandar, mo strusch el medem ritmus, pertgei igl investment da lavur e persunal ei bufatgamein gronds per talas activitads. Mo nus essan pertscharts da lur impurtonza e sespruein da colaborar nua ch'igl ei pusseivel ed impurtont en favur dil romontsch, da sia perscrutaziun e documentaziun e da sia preschientscha.

Collaboraziun e cooperaziun

Ils contacts cun autras instituziuns ein stai intensivs sin fundament dils projects realisai communablamein. Quei ei uonn en emprema lingia la Biblioteca cantunala e l'Uniun per la perscrutaziun dalla cultura grischuna. En connex cun las lavurs vid il relasch Maissen (inventarisaziun tras Iso Albin) han ins luvrau stretgamein ensemen ed empuniu contacts cun la Fonoteca Naziunala e cunzun cun la ASSMS ch'ha era mess a cor da far ina publicaziun davart ils resultats da quella lavur (Iso Albin e Cristian Collenberg). Era il project dalla digitalisaziun che sestenda sur differents onns progredescha en stretga collaboraziun e cun il sustegn dalla ASSMS.

Il president dalla SRR ed il cauredatur han formulau ina posiziun enteifer la procedura da consultaziun per ina lescha cantunala per la promoziun dalla perscrutaziun el Grischun. Nus havein fatg attents sil fatg che nies institut s'auda tier ina dallas instituziuns da perscrutaziun renconuschidas e specificas per nies cantun.

Il cantun sez ei seconcentraus tier sia invitaziun sin las instituziuns che fan part dalla Academia Rætica, nua che nus essan (aunc) buca commembers. Per consequenza eis ei vegniu menau discuors cun quell'organisaziun che sesprova da far valer ils interess dils instituts da perscrutaziun el Grischun. Ei fuss in'opziun dalla SRR da daventar commembra dalla AR. Quei ha la suprastonza da decider igl onn vegnent.

Auters projects

Il Lexicon Romontsch Cumparativ, surdaus dad Alexi Decurtins sco manuscret alla SRR, duei cumparer la stad 2012. Durent igl onn da rapport ein las correcturas vegnidas fatgas, ed ellas ein progredidas aschi lunsch ch'il manuscret sa vegnir surdaus en moda electronica alla stampa sco previu. Ils responsabels pil project han, en stretga collaboraziun cugl autor, recaltgau ils mieds finansials per realisar quell'ovra impurtonta. Nus essan engrazieivels a tut quellas instituziuns ch'ein sedecaradas promtas da sustener il project, ed en quei mument ch'il rapport vegn secrets astga la finanziaziun vegnir considerata sco segirada.

Facit

In onn «normal», mo tuttina in tshuat activitads, quei che munta per la suprastanza dalla SRR: Examinar ils projects, sustener, procurar per la finanziaziun. Ord il rapport dil menaschi dil DRG, redigius dil cauredactur, resorta ch'ei dat aunc differents auters projects che vegnan elaborai ed accumpignai. E la finanziaziun, gest dils projects che s'audan buca tier las incumbensas che vegnan neu dalla ASSMS, sto vegnir reglada, quei che munta magari in engaschi respectabel dils pertuccai. Che nus havein dumignau tut quei durent igl onn 2011, quei ei era in grond meret dil cauredactur, Carli Tomaschett, e dils collaboraturs e collaboraturas egl institut. In grond engraziament meretan era ils consuprastonts che prestan ina gronda lavur sco gliend dil fatg en lur sparta specifica.

Nus essan engrazieivels a tut quels che sustegnan e portan igl Institut dal DRG. Sper la Confederaziun (tras la ASSMS) che finanziescha la gronda part dil menaschi dil DRG ei quei il cantun, che conceda la contribuziun annuala e dasperas adina puspei sustegn finansial per ils projects specials. Quei succeda era dalla vart da donaturs privats. Ed alla Pro Helvetia ed alla LR essan nus engrazieivels per las contribuziuns da sustegn per l'ediziun dallas Annalas.

Cuera, schaner 2012

Il president: *Cristian Collenberg*

